

สารบัญ

บทที่ 1	หลักพื้นฐานของรัฐเสรีประชาธิปไตย	9
1.1	สาระสำคัญของหลักพื้นฐานของรัฐเสรีประชาธิปไตย	9
1.2	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักประชาธิปไตยกับหลักนิติรัฐ	15
บทที่ 2	“หลักนิติธรรม/นิติรัฐ” ในฐานะข้อจำกัดการใช้อำนาจรัฐ	23
2.1	ความหมายของ “หลักนิติธรรม/นิติรัฐ” ในฐานะข้อจำกัดของการใช้อำนาจรัฐ	23
2.2	สถานะของ “หลักนิติธรรม/นิติรัฐ”	26
2.3	“หลักนิติธรรม/นิติรัฐ” กับ ในฐานะ “เกณฑ์” ที่ผูกพันหรือเป็นข้อจำกัดของการใช้อำนาจรัฐ	28
2.4	ผลของการละเมิดหลักนิติธรรม/นิติรัฐ	35
บทที่ 3	หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ	39
3.1	หลักว่าด้วยความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ	39
3.2	การคุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ	51
3.3	ระบบการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย	53
บทที่ 4	หลักนิติธรรม/นิติรัฐในฐานะที่เป็น “เกณฑ์” ในกรรจัดองค์กรของรัฐ	63
4.1	หลักการแบ่งแยกอำนาจ	63
4.2	หลักความชอบธรรมในทางประชาธิปไตย	65
4.3	หลักความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการ	69
4.4	หลักห้ามมิให้จัดตั้งศาลพิเศษ	70
บทที่ 5	หลักนิติธรรม/นิติรัฐในฐานะที่เป็น “เกณฑ์” ในการคุ้มครองสิทธิของประชาชน	75
5.1	หลักการเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	75
5.2	หลักความผูกพันโดยตรงต่อสิทธิเสรีภาพขององค์กรใช้อำนาจรัฐ	81
5.3	หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพโดยองค์กรตุลาการ	87
5.4	หลักความเสมอภาค และหลักห้ามมิให้เลือกปฏิบัติ	94
5.5	หลักการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในกระบวนการพิจารณา	98

บทที่ 6	หลักนิติธรรม/นิติรัฐในฐานะที่เป็น “เกณฑ์”	
	ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	101
6.1	หลักความผูกพันต่อกฎหมายขององค์กรของรัฐ	101
6.2	หลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย	102
6.3	หลักความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการ	109
6.4	หลักความรับผิดชอบของรัฐ	112
บทที่ 7	หลักนิติธรรม/นิติรัฐในฐานะที่เป็น “เกณฑ์”	
	ในการตรากฎหมาย	115
7.1	หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพกระทำได้แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	115
7.2	หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องมีผลเป็นการทั่วไป	117
7.3	หลักการระบอบบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิ	121
7.4	หลักความได้สัดส่วนหรือหลักความพอสมควรแก่เหตุ	125
7.5	หลักความมั่นคงของกฎหมาย	136
7.6	หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง	137
บทที่ 8	หลักนิติธรรม/นิติรัฐในฐานะที่เป็น “เกณฑ์”	
	เกี่ยวกับโทษทางอาญาและความรับผิดทางอาญา	141
8.1	หลักไม่มีความผิด และไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย	141
8.2	หลักการห้ามลงโทษซ้ำ	143
8.3	หลักการรับผิดต่อการกระทำของตนที่เป็น “ความชั่วร้าย”	144
8.4	หลักข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับความเป็นผู้บริสุทธิ์	145
8.5	หลักการห้ามการบังคับให้กล่าวร้ายตนเอง	145
8.6	หลักการยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย	146
บทที่ 9	การนำหลักกฎหมายมหาชนมาใช้ในระบบกฎหมายไทย	147
9.1	ช่วงก่อนที่จะมีศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง (พ.ศ. 2475 - 2540)	147
9.1.1	หลักกฎหมายมหาชนในระดับรัฐธรรมนูญ	147
9.1.2	หลักกฎหมายมหาชนในระดับกฎหมายปกครอง	150
9.2	ช่วงภายหลังจากที่มีศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองแล้ว (พ.ศ. 2541 - ปัจจุบัน)	155
9.2.1	หลักกฎหมายมหาชนตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ	156
9.2.2	หลักกฎหมายมหาชนตามคำพิพากษาศาลปกครอง	157